

N:o 39.

Ank. till Riksd. kansli den 26 februari 1904, kl. 11,30 f. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts särskilda propositioner angående efterskänkande af kronans rätt till fyra danaarf.

(I. A.)

1:o) I en till Riksdagen aflåten proposition af den 18 december 1903 (n:o 29) har Kungl. Maj:t meddelat följande:

»Ogifta Ulrika Charlotta Nydahl förordnade genom ett den 7 november 1860 upprättadt testamente, att all hennes kvarlåtenskap, vare sig löst eller fast, skulle efter hennes död tillfalla hennes oäkta sons, handlanden Fredrik Wilhelm Dahlstedt, barn Charlotta Georgina Wilhelmina Dahlstedt, Clara Elin Mathilda Dahlstedt och Bruno Wallentin Dahlstedt.

Ulrika Charlotta Nydahl afled den 10 februari 1861; och utvisade instrumentet öfver den efter henne den 16 i samma månad förrättade bouppteckning, att boets tillgångar, däribland den i kvadraten n:o 25 i dåvarande Motala köping belägna fasta egendomen n:o 2 med tillhörigheter, upptagits till 5,175 kronor 10 öre och skulderna till 4,139 kronor 72 öre, hvadan behållningen antecknats utgöra 1,035 kronor 38 öre.

Nämnda fasta egendom hade Ulrika Charlotta Nydahl i lifstiden genom köp år 1860 förvärfvat af sin ofvan bemälda son. Enär emel-

*Ang. danaar
efter Ulrika
Charlotta Ny-
dahl.*

lertid Ulrika Charlotta Nydahl afled, innan fastebref hann för henne utfärdas, utställdes fastebrefvet i stället den 31 oktober 1861 å hennes rättsinnehafvare.

Det af Ulrika Charlotta Nydahl upprättade testamentet bevakades den 11 mars 1861 vid Aska häradsrätt, enligt uppgift, af då omyndiga Charlotta Georgina Wilhelmina Dahlstedts, Clara Elin Mathilda Dahlstedts och Bruno Wallentin Dahlstedts förmyndare samt blef, sedan häradsrätten i anledning af bevakningen meddelat beslut, delgifvet Fredrik Wilhelm Dahlstedt.

I en den 17 april innevarande år till Kungl. Maj:ts ingifven skrift har nu bemälda Bruno Wallentin Dahlstedt för egen del och i uppgifven egenskap af ombud för Carl Hagberg, såsom målsman för sin hustru Charlotta Georgina Wilhelmina Dahlstedt — med förmälan, att, enär Ulrika Charlotta Nydahl i lifstiden varit bosatt inom Skeda socken af Hanekinds härad och testamentet vid sådant förhållande rätteligen borde hafva bevakats vid Hanekinds häradsrätt, Carl Hagberg, såsom gift med Charlotta Georgina Wilhelmina Dahlstedt och dåvarande förmyndare för Bruno Wallentin Dahlstedt, låtit den 16 mars 1880 vid sistnämnda häradsrätt bevaka testamentet, som därefter ånyo delgifvits Fredrik Wilhelm Dahlstedt — i underdånighet anhållit, att, enär denna bevakningsåtgärd, såsom för sent anställd, vore utan laga verkan samt på grund häraf, och då Fredrik Wilhelm Dahlstedt, såsom oäkta son till Ulrika Charlotta Nydahl, icke haft arfsrätt efter henne, Ulrika Charlotta Nydahls efterlämnade tillgångar skulle tillfalla kronan såsom danaarf, kronan måtte efterskänka sin ifrågavarande rätt till förmån för sökandena och deras numera aflidna syster Clara Elin Mathilda Dahlstedts rättsinnehafvare.

Öfver denna ansökning har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands län afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, därvid Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfverlämnat yttrande från magistraten i Motala, som, med hänsyn därtill att sökandena och deras aflidna systers rättsinnehafvare skulle, därest kronan gjorde sin rätt i förevarande fall gällande, blifva oförskyllt lidande därigenom, att deras förmyndare på sin tid gjort sig skyldig till ett förbiseende, tillstyrkt bifall till ansökningen; och har Kungl. Maj:ts befallningshafvande för egen del på de af magistraten anförda skäl hemställt om bifall till sökandenas framställning.

Slutligen har på grund af nådig befallning kammaradvokatfiskalsämbetet i ärendet sig yttrat, därvid ämbetet, med tillkännagifvande, att ämbetet, som först genom den underdåniga ansökningen fått kännedom

därom, att kronan kunnat göra anspråk på danaarf efter Ulrika Charlotta Nydahl, i följd däraf ej vidtagit någon åtgärd beträffande kvarlåtenskapen efter henne, tillstyrkt, att, med afseende å hvad i ärendet förekommit, nådig proposition till Riksdagen måtte aflåtas i det af sökandena angifna syfte.»

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att den rätt till danaarf, som kunde tillkomma kronan efter ofvanbemälda Ulrika Charlotta Nydahl, måtte efterskänkas till förmån för sökandena och deras aflidna syster Clara Elin Mathilda Dahlstedts rättsinnehafvare.

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling denna proposition blifvit hänvisad, har icke haft något att erinra mot hvad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, hvadan utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må af Riksdagen bifallas.

2:o) Kungl. Maj:t har uti en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 41) af den 31 december 1903 meddelat följande: *Ang. danaarf
efter Carl Johan
Eriksson.*

»Kopparslagaren Karl Johan Eriksson från Mossön under Börshult i Torpa socken afled den 21 juni 1898 utan att efterlämna kända arfvingar. Af instrumentet öfver den efter honom under därpå följde juli månad förrättade bouppteckning inhämtas, att vid förrättningen tillstädes varit, förutom tillförordnade gode mannen för Erikssons okända arfvingar, länsmanen C. Brinkman, jämväl arbetaren August Olsson i Erikslund, hos hvilken den aflidne under senare tiden skulle varit boende, samt att Erikssons efterlämnade tillgångar — däri ingingo hemmanet $\frac{1}{72}$ mantal frälse Börshult i Torpa socken, bevillingstaxerad till 600 kronor, förpantningslägenheten Mossön under ett mantal Börshult, värderad till 750 kronor, jämte tillhörande åbyggnader, värderade till 150 kronor, samt lägenheten Erikslund under Tranås kvarn i Säby socken med åbyggnader, värderad till 1,000 kronor — antecknats utgöra 3,092 kronor 40 öre och skulderna 1,084 kronor 84 öre, hvadan behållningen uppgått till 2,007 kronor 56 öre.

Vid lagtima vårtinget med Ydre härad den 11 juli 1898 lät ofvanbemälda August Olsson, under förmälan, att Eriksson i lifstiden till förmån för August Olsson upprättat muntligt testamente, till bestyrkande häraf på ed höra nedannämnda personer, hvilka därvid berättade:

1:o) stenarbetaren *Sven Johan Alfred Ekmark i Tranås*: att vittnet toge på sin ed riktigheten af följande, af vittnet författade och vid tillfället ingifna attest:

»Minnesteckning.

C. J. Eriksson sade till mig uti sistlidna februari månad och sedan vid flera åtskilliga tillfällen, att hans fosterson August Olsson skulle flytta till honom i vår och att han och hans hustru skulle sköta om honom på gamla dar; och skulle de få ärfva honom. Då frågade jag, om Eriksson ej hade några släktingar. »Inte som jag vet», svarade han, »men om så skulle vara, skall de hafva en tredjedel och August och hans hustru två tredjedelar.» Sedan de på våren flyttat till Eriksson, sporde jag en tid efteråt honom: »Nå hvad tycker Eriksson om sin fosterson», hvarpå Eriksson svarade: »Jo jag har det så roligt och bra nu, skall Ekmark tro, de äro så snälla och August är så arbetsam, han knogar bland stenarna, som Ekmark har väl sett, och det är väl icke underligt, jag har ju sagt, att det skall bli hans en gång, när jag dör»;

hvarjämte vittnet tillade, dels att Eriksson på vittnets fråga, om han ej skulle skrifva testamente, svarat, »det är väl ej så brådt om, jag har ju ändå lofvat August, att han skall få ärfva mig», dels äfven att vid de nu omvittnade tillfällena någon annan än vittnet ej varit närvarande;

2:o) *Sven Inge Petersson i Tranås*: att vittnet toge på sin ed riktigheten af innehållet i en så lydande attest:

»Uti december månad förra året och åtskilliga gånger under detta år voro numera döde Eriksson från Mossön och jag tillsammans och språkade som gamla goda vänner om hvarjehanda, och då bland annat föll talet sig så: »hvem skall ärfva dig, har du några släktingar?» Han svarade då: »jo jag har en bror i Ryssland, men jag vet ej, om han lever, men jag har en fosterson, August, som skall ärfva mig, och skall han och hans hustru komma till mig i vår och vårda mig på gamla dar, för han är så snäll och rar.» Och sedan August flyttat till Erikslund i våras, talade jag ofta med Eriksson och var han mycket glad och belåten, för August var så arbetsam. Jag har varit bekant med mannen omkring 50 år, men vet ej, om han har några släktingar»;

hvarefter vittnet tillade, att vid de omvittnade tillfällena någon annan än vittnet ej varit närvarande; samt

3:o) *Gustaf Petersson i Sätthälla*: att den 28 mars 1898, då vittnet jämte andra personer biträdt vid August Olssons flyttning till Erikslund, Eriksson enskildt yttrat till vittnet, att August Olsson skulle få all hans

kvarlåtenskap, enär August Olsson vore hans fosterson och Eriksson fäst sig så mycket vid honom; att vid middagen samma dag, då tio personer varit närvarande, Eriksson yttrat: »jag högaktar eder alla, emedan I hjälpt August med flyttningen i detta svåra väglaget, själf har jag haft mycket brådt om att få allt i ordning, och det vore godt, om August vore belåten och finge trefnad här, ty nu vill jag lämna honom det som det står»; och hade vittnena tillika sammanstående intygat, att de af Erikssons yttranden fått den uppfattningen, att Erikssons mening varit, att August Olsson skulle få allt hvad Eriksson ägde.

Vid ytterligare vittnesförhör, som i enahanda syfte den 3 oktober 1898 hölls vid Ydre häradsrätt, anförde *Carl Sandberg i Traneryd*, att vittnet, som jämte flera andra personer, bland dem förut afhörda vittnet Gustaf Petersson, biträdt vid August Olssons flyttning till Eriksson, därvid hört den sistnämnde yttra, att August Olsson, som alltsedan barndomen varit upptagen till fosterson af Eriksson, skulle erhålla all dennes kvarlåtenskap; att Eriksson äfven förut vid åtskilliga tillfällen, under omnämmande att han icke ägde några anförvanter med undantag af en brorson, som emellertid antagligen dåmera vore död, till vittnet uttalat sin synnerliga välvilja för August Olsson och sin afsigt att denne efter Erikssons död skulle bekomma all hans egendom; att Eriksson vid samtliga dessa tillfällen varit vid fullt och sundt förstånd och handlat frivilligt; samt att orsaken, hvarför det ifrågakomma förordnandet icke blifvit skriftligen affattadt, enligt vittnets förmenande varit den, att Eriksson, som till följd af ett slaganfall plötsligen afidit, ansett, att »därtill ännu varit god tid».

Protokollen öfver de två vittnesförhören ingäfvos i bevakningsändamål berörda den 3 oktober 1898 till häradsrätten, som resolverade, att testamentet skulle delgifvas den affidnes närmaste arfvingar eller, därest sådana ej funnes, kronans ombudsman i orten, hvilka ägde att inom natt och år från delfåendet testamentet genom stämning i laga ordning klandra.

Sedan i anledning häraf tillförordnade kronofogden M. Julin, å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar, instämt August Olsson till Ydre häradsrätt med yrkande, bland annat, att, som ifrågavarande muntliga förordnande, på grund hvaraf August Olsson syntes vilja göra anspråk på kvarlåtenskapen efter Eriksson, icke tillkommit i öfverensstämmelse med gällande lag, Kungl. Maj:ts och kronan, som, vid det förhållande att kända arfvingar efter Eriksson icke funnes, vore berättigad till hans kvarlåtenskap,

måtte, oafsedt berörda förordnande, förklaras äga rätt till danaarf efter Eriksson, yttrade häradsrätten i utslag den 9 juli 1900, såvidt nu är i fråga, att som ifrågavarande, af August Olsson såsom testamente efter Carl Johan Eriksson bevakade yttranden ej tillkommit i den ordning, som för giltigheten af muntligt testamente funnes stadgad i 16 kapitlet 1 § arfdabalken, förklarades samma yttranden icke utgöra hinder för Kungl. Maj:t och kronan att såsom danaarf tillträda Erikssons efterlämnade egendom.

I detta häradsrättens utslag gjorde Göta hofrätt, hvarest August Olsson efter vad fullföljde talan, ej ändring. Sedan August Olsson i underdånighet sökt att få till Konungens pröfning hemställa hofrättens dom och högsta domstolen vid sakens föredragning bifallit af August Olsson gjord framställning att få Gustaf Petersson i Sathälla och Carl Sandberg i Trane-ryd vid Norra Vedbo häradsrätt såsom vittnen i saken ånyo hörde, berättade bemålde personer vid med dem anställdt förhör:

1:o) *Gustaf Petersson*, efter det hans ofvan omförmälda vittnesberättelse vid förhör den 11 juli 1898 inför Ydre häradsrätt blifvit uppläst, att han till alla delar vitsordade denna berättelse med följande tillägg: att vittnet, som jämte vittnet Sandberg och åtskilliga andra personer den 28 mars 1898 biträdt August Olsson vid flyttning af dennes lösegendom till lägenheten Erikslund, efter framkomsten dit på förmiddagen samtalat med Carl Johan Eriksson, därvid denne tackat vittnet för biträdet vid flyttningen och i sammanhang därmed yttrat, att hans mening vore, att August Olsson »skulle få allt hvad Eriksson ägde och hade»; att vittnet med anledning häraf frågat, huru nära August Olsson och Eriksson varit släkt, därtill Eriksson genmält, att något blodsband ej förefunnes dem emellan, men att Eriksson åtta eller nio år före omvittnade samtalet upptagit August Olsson såsom fosterson och under nämnda tid »fäst sig så mycket» vid denne, att han »ville gifva honom all sin egendom», och därvid ytterligare tillagt: »Ni skall få höra längre fram på dagen»; att på vittnets fråga, huruvida det »varit testamente mellan honom och August Olsson», Eriksson svarat: »Nej, det är det ej, men jag skänker honom det ändå»; att, då vittnet jämte öfriga omvittnade personer senare på dagen ätit middag hos Eriksson å Erikslund, denne i ett tal till de församlade tackat dem för deras biträde vid flyttningen af sakerna och i sammanhang därmed yttrat: »Nu hören I det god vänner, så mycket jag äger och har skall Olsson hafva, han skall hafva det sådant det står och befinnes, så öfverlämnar jag det nu till honom»; att August Olsson och dennes

hustru vid tillfället upprepade gånger uttryckt sin tacksamhet för gåfvan och i sällskap med Eriksson och öfriga närvarande personer besett husbyggnaderna å Erikslund både utvändigt och invändigt, därunder Eriksson flera särskilda gånger ytterligare bekräftat gåfvan af all sin egendom till August Olsson, som däröfver uttryckt sin tacksamhet; att Eriksson, då han sagt sig skänka sin egendom till August Olsson, använt yttrandet: »jag bortskänker allt hvad jag äger och har», men ej nyttjat uttrycken testamente eller gåfva med varm hand; samt att Eriksson vid tillfället handlat med fullt och sundt förnuft samt utan tvång eller förledande; och

2:o) *Sandberg*, efter det jämväl vittnet erhållit del af sitt ofvan omnämnda den 3 oktober 1898 inför Ydre häradsrätt afgifna vittnesmål, att vittnet vitsordade detta vittnesmål med tillägg, att vid den af Gustaf Petersson omvittnade middagen Eriksson i sitt tal till de närvarande tackat dem för lämnadt biträde vid flyttningen till Erikslund af August Olssons lösegendom och i sammanhang därmed yttrat, att Eriksson »efter sin död skulle skänka August Olsson och hans hustru allt hvad Eriksson ägde och hade, om de voro snälla och skötte honom till hans dödsdag»; att Eriksson ej vid tillfället nämnt ordet testamente, men att, såvidt vittnet kunnat uppfatta, Erikssons mening vid tillfället varit, att äganderätten till all Erikssons egendom först efter hans död skulle öfvergå å makarna Olsson; samt att Eriksson vid tillfället handlat med sundt och fullt förnuft samt frivilligt.

Hofrättens dom blef af Kungl. Maj:t genom dom den 4 mars innevarande år fastställd.

Nu har i en den 17 sistlidne juni till finansdepartementet ingifven ansökning August Olsson anhållit, att kronans rätt till danaarf efter merbemälde Carl Johan Eriksson måtte efterskänkas till förmån för sökanden, och därvid företett dels ett för sökanden utfärdadt prästbetyg, utvisande, att han är född den 25 augusti 1855, åtnjuter medborgerligt förtroende och är medellös, dels äfven två så lydande intyg:

»Undertecknade, som den 28 mars 1898 biträdde, då August Olsson i Erikslund dit flyttade sina saker, kunna intyga, att hans fosterfader Carl Johan Eriksson från Mossön under Börshult då i vår gemensamma närvaro med fullt och sundt förstånd samt af fri vilja förklarar sin yttersta vilja vara, att hans fosterson August Olsson skulle bekomma allt hvad Eriksson lämnade efter sig. Detta kunna vi med ed bekräfta. Sätthälla och Traneryd den 25 november 1900. G. Petterson, Carl Sandberg. På en gång närvarande vittnen: Frans Gustafsson, Sätthälla, Johan Eneroth.»

»Att undertecknade, som voro personligen bekanta med afidne Carl Johan Eriksson från Mossön i Torpa socken af Östergötlands län, vid upprepade samtal med denne hört honom alltid benämna August Olsson »min fosterson», det varder härmed på begäran intygadt, äfvensom att Olsson under sin barndom några år vistats hos den afidne under dennes lifstid. Lilla Mölarp, Lundarp och Siggarp den 10 juli 1903. Frithiof Johansson, ordförande i Säby sockens kommunalstämma adress Tranås Lilla Mölarp, Samuel Gustafsson, nämndeman adress Tranås, Lundarp, Axel Johansson, Siggarp, landtbrukare adress Tranås. Bevittnas af Emil Wetterhall, fanjunkare adress Tranås, J. Johansson, Ballstorp Tranås.»

Öfver berörda ansökning har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, däri Kungl. Maj:ts befallningshafvande anført, att med afseende därå, att Carl Johan Eriksson enligt handlingarnas föranledande under sista tiden af sin lefnad varit boende tillsammans med och erhållit vård af sökanden och hans hustru, att sökanden af Eriksson betraktats och behandlats som fosterson samt att vittnesberättelserna otvetydigt gäfvit vid handen, att det varit Erikssons mening, att sökanden, såsom ersättning för den vård, sökanden och hans hustru lämnat Eriksson, skulle ärfva honom, Kungl. Maj:ts befallningshafvande, helst sökanden vore medellös, ansåge det vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att ansökningen bifolles.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som jämväl i ärendet sig yttrat, har till en början meddelat, att, sedan Kungl. Maj:ts omförmälda dom gifvits, ämbetet satt sig i förbindelse med gode mannen för Carl Johan Erikssons okända arfvingar, ofvanbemälda Brinkman, och af denne bekommit redogörelse för hans förvaltning af boet, af hvilken redovisning inhämtades, bland annat, att boets egendom blifvit realiserad med undantag af hemmanet Börshult, förpantningslägenheten Mossön och lägenheten Erikslund; att Brinkman betalat boets gäld, därvid dock, enär försäljningsmedlen för den realiserade egendomen tillika med boets kontanta tillgångar icke härtill varit tillräckliga, uppkommit en boets skuld till Brinkman, den 9 sistlidna maj uppgående till ett belopp af 442 kronor 21 öre.

På förfrågan af advokatfiskalsämbetet, huruvida, därest kronan komme att afstå sin rätt till danaarf efter Carl Johan Eriksson, Brinkman åtnöjdes att för utfäende af sin omförmälda fordran hålla sig endast till sökanden, hade Brinkman svarat jakande och till bevis härom afgifvit ett så lydande skriftligt förklarande:

»Med anledning därpå att August Olsson i Erikslund hos Kungl.

Maj:t gjort underdånig framställning därom, att kronans rätt till danaarf efter aflidne Carl Johan Eriksson från Mossön måtte varda efterskönt till förmån för Olsson, förklarar jag, på begäran af kammaradvokatfiskalsämbetet, att jag, för den händelse kronans omförmälda rätt varder efterskönt till förmån för bemälda Olsson, befriar kronan från allt ansvar för min hos ofvannämnda stärbhus ägande fordran, som den 9 maj 1903 uppgått till ett belopp af fyrahundrafyrtiotvå (442) kronor 21 öre. Söderköping den 26 oktober 1903. C. Brinkman. Egenhändiga namnteckningen bevittnas: Karl Karlsson, e. o. landskanslist, G. Karlsson, Söderköping.»

Beträffande själfva saken har advokatfiskalsämbetet — med framhållande, hurusom genom Brinkmans förklarande, som ämbetet ansågo fullt betryggande, Kungl. Maj:t och kronan enligt ämbetets åsikt befriades från allt ansvar för Brinkmans meranämnda fordran — hemställt, att, med hänsyn till ej mindre hvad upplyst blifvit angående sökandens förhållande till den afidne och dennes afsikt att tillägga sökanden all sin kvarlåtenskap, än äfven sökandens mindre bemedlade ställning, Kungl. Maj:t måtte aflåta nådig proposition till Riksdagen i det af sökanden angifna syfte, med skyldighet likväl för sökanden att gälda boets skuld till Brinkman jämte ränta därå.»

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarf måtte eftersköntas till förmån för sökanden, dock med villkor att sökanden gäldade det belopp, för hvilket Carl Johan Erikssons efterlämnade bo kunde häfta i skuld till länsmanen C. Brinkman jämte ränta därå.

Statsutskottet har icke haft något att emot Kungl. Maj:ts förevarande framställning erinra och hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må af Riksdagen bifallas.

3:o.) I en till riksdagen aflåten proposition (n:o 49) af den 18 december 1893 har Kungl. Maj:t meddelat följande:

»Änkan Hilma Dorotea Enander afled den 1 maj 1899. I instrumentet öfver den efter henne den 9 i samma månad förrättade bouppteckning

*Ang. danaarf
efter Hilma
Dorotea Enan-
der.*

uppgafs, att hon aflidit utan att efterlämna kända arfvingar, hvarjämte boets behållning antecknades utgöra 1,163 kronor 18 öre.

Nu har i en till Kungl. Maj:t den 22 februari 1902 ingifven skrift Sofia Charlotta Eleonora Enander, änka efter Hilma Dorotea Enanders aflidne son, veterinären Josef Henning Enander, i underdånighet anhållit, att Hilma Dorotea Enanders efterlämnade behållna egendom, hvilken, vid det förhållande att hon vid sin död icke efterlämnat kända arfvingar, skulle såsom danaarf tillfalla kronan, måtte öfverlåtas å sökanden; varande vid ansökningen fogadt frejdbetyg, utvisande, att sökanden, som är född den 29 mars 1862, åtnjuter medborgerligt förtroende och är för sin utkomst hänvisad till sitt eget arbete.

Till stöd för berörda ansökning har anförts: Då sökanden trädde i äktenskap med sin ofvanbemälde man, hade denne öfverlåtit hela det honom då tillhöriga »inre lösörebo» å sin moder, hvilken före makarnes giftermål vistats i sökandens mans hem. Mannen Enander hade därefter, ända till sin år 1897 inträffade död, underhållit modern. Vid mannen Enanders död hade sökanden, som då öfvertagit vården om sin svärmoder och därefter intill hennes död till största delen bekostat hennes uppehälle, måst afträda boets tillgångar till urarfvakonskurs, därvid allt hvad sökanden ägde, bland annat ett fullständigt lösörebo, gått förloradt.

Öfver ansökningen har infordradt underdånigt utlåtande afgifvits af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands län, som, med öfverlämnande af yttrande från magistraten i Söderköping, förklarar sig, lika med magistraten, icke hafva något att erinra mot bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som jämväl på grund af nådig remiss i ärendet sig yttrat, har meddelat, att, sedan till ämbetets kännedom kommit, dels genom kungörelse i allmänna tidningarna, att änkan Hilma Dorotea Enander aflidit utan att efterlämna kända arfvingar, och dels genom enskildt meddelande, att några sådana arfvingar icke afhörts intill den 30 maj 1901, ämbetet låtit från den af rådstufvurätten i Söderköping förordnade gode mannen för den aflidnas okända arfvingar infordra redovisning öfver kvarlåtenskapen efter den aflidna, samt att, efter det dylik redovisning ingått, befunnits, att danaarfsmedlen, efter afdrag för utanordnad aktoratsprovision, utgjorde 1,631 kronor 52 öre, som innestode i statskontoret; och har advokatfiskalsämbetet, med hänsyn till hvad upplyst blifvit angående sökandens förhållande till änkan Hilma Dorotea Enander och i betraktande af sökandens mindre bemedlade ställning, hemställt om aflåtande af nådig proposition till Riksdagen i det af sökanden angifna syfte.»

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarf måtte efterskänkas till förmån för sökanden.

Statsutskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må af Riksdagen bifallas.

4:o). I en den 22 januari innevarande år till riksdagen aflåten proposition (n:o 57) har Kungl. Maj:t meddelat följande:

*Ang. danaarf
efter Svante
Leonard Fors-
berg.*

»Skomakaren Svante Leonard Forsberg från Sanda grindstuga i Mörkö socken af Hölebo härad afled den 22 juni 1892. I instrumentet öfver den efter honom den 1 därpåföljde juli förrättade bouppteckning finnes antecknad, att boets behållning utgjort 160 kronor 21 öre, samt att den aflidne, som icke efterlämnat kända arfvingar, i listtiden såsom sin önskan uttalat, att hans kvarlåtenskap skulle tillfalla sömmerskan Sofia Jansson i Sanda grindstuga, hvilken jämväl uppgifvit boet. Till god man att omhändertaga den aflidnes kvarlåtenskap och bevaka hans okände rättsinnehafvares rätt förordnades fjärdingsmannen Carl Johan Jansson.

Vid Hölebo häradsrätt lät bemälda Sofia Jansson den 7 september 1892, under uppgift att förenämnde Forsberg till hennes förmån upprättat ett muntligt testamente, för dödsfalls skull angående tillkomsten af samma testamente på ed afhöra statdrängen Johan Ludvig Carlsson och hustrun Anna Lovisa Pettersson, båda i Sanda, samt torparen Per Elias Gulander från Bergalund, hvilka, enligt hvad af det vid förhöret förda protokoll inhämtas, därvid berättade:

1:o) *Johan Ludvig Carlsson*, att, då vittnet omkring ett år därförinnan sammanträffat med Forsberg, utan att någon annan person därvid närvarit, Forsberg yttrat, att Sofia Jansson, hos hvilken han innebodde, skulle, enär han icke ägde kännedom om några släktingar, efter hans död bekomma hans kvarlåtenskap; samt att Forsberg, hvilken vid omvitnade tillfället handlat med fullt och sundt förstånd, fällt nämnda yttrande samtalsvis och utan att uppmana vittnet att lägga detsamma på minnet såsom innefattande hans yttersta vilja;

2:o) *Anna Lovisa Pettersson*, att Forsberg vid något tillfälle under våren 1892, då vittnet sammanträffat med honom ensam, samtalsvis yttrat, att, enär han tillbragt sin första barndom å barnhus och till följd däraf

icke kände till några släktingar, det vore hans mening, att Sofia Jansson efter hans död skulle bekomma den behållning, som då möjligen kunde finnas i boet, men att Forsberg, hvilken vid tillfället i fråga handlat fullt redigt, icke uppmanat vittnet att lägga nämnda yttrande på minnet; samt

3:o) *Gulander*, att vittnet kort tid före Forsbergs död besökt denne å lasarettet i Trosa, där han då legat sjuk, men dock varit vid fullt och redigt förstånd, samt att Forsberg på fråga af vittnet, hvem kvarlåtenskapen efter hans död skulle tillfalla, svarat, att, om något blefve öfver, Sofia Jansson skulle erhålla detsamma; dock hade Forsberg icke uppmanat vittnet att lägga nämnda svar på minnet såsom innefattande något förordnande af Forsberg.

Nu hafva i en till Kungl. Maj:t den 14 april 1903 ingifven skrift torparen Johan August Andersson i Bråten, numera gift med ofvanbemälda Sofia Jansson, samt denna sistnämnda i underdånighet anhållit, att kronan måtte till sökandenas förmån afstå sin rätt till ifrågavarande danararfsmedel, till stöd för hvilken ansökning dels anförts, att Forsberg vid upprepade tillfällen såsom sin önskan yttrat, att hans kvarlåtenskap skulle tillfalla Sofia Jansson, som, enligt hvad framginge af ett utaf nämndemännen Gustaf Anell i Skesa och C. F. Pettersson i Lundby den 21 februari 1903 utfärdadt, ansökningen bifogadt intyg, vore identisk med sökanden Sofia Andersson, född Jansson, dels ock åberopats ej mindre af vederbörande kyrkoherde år 1903 utfärdade särskilda bevis, att sökanden Andersson, som vore född den 26 juni 1860, och hans hustru, Sofia Jansson, född den 12 maj 1857, befunne sig i sådana ekonomiska omständigheter, »att de bärgade sig, men icke heller mer», än äfven ett af förra sjuksköterskan vid Trosa sjukhem Matilda Olivia Olsson, född Gustafsson, den 6 januari 1903 på heder och samvete afgifvet intyg, att bemälda Forsberg år 1892 intagits på sjukstugan i Trosa och där affidit den 22 juni samma år, samt att Forsberg, medan han varit vid full sans, bedt Matilda Olivia Olsson att tillkalla någon för att skriva hans testamente, hvarigenom bemälda Sofia Jansson skulle få hela hans kvarlåtenskap, enär såsom hans ord föllo: »ingen är närmare eller har bättre gjort sig förtjänt däraf», men att af vissa anledningar hans begäran icke kunnat genast villfaras, hvarefter Forsberg icke vidare före sin död varit vid full sans.

I anledning af den gjorda ansökningen hafva infordrade yttranden afgifvits af vederbörande kronofogde, Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Södermanlands län och kammaradvokatfiskalsämbetet.

Kronofogden har meddelat, att han angående sökandenas lefnadsförhållanden inhämtat, att sökanden hustru Andersson före sitt äktenskap under femton år bott i samma hus som afidne Forsberg och under denna tid skött och vårdat honom; att sökanden Andersson under tio år varit arbetare vid Oaxens kalkbruk i Mörkö socken, hvilken verksamhet han emellertid under år 1902 till följd af vacklande hälsa måst lämna, hvar- efter han arrenderat torpet Bråten; att makarne Andersson visserligen icke hade några barn, men att de till följd af dels mannens vacklande hälsa och dels den omständighet, att de, som icke ägde något kapital, måst skuldsätta sig för inköp af för torpets skötande nödiga kreatur och redskap m. m., befunne sig i mindre goda ekonomiska omständigheter; samt att makarne gjort sig kända för redbarhet och ordentlighet. På grund häraf och då af handlingarna i ärendet framginge, att det varit afidne Forsbergs afsikt att till hustru Andersson öfverlämna all sin kvarlåtenskap, ehuru denna afsikt icke kunnat komma till utförande, har kronofogden förordat bifall till ansökningen.

Jämväl Kungl. Maj:ts befallningshafvande har, med hänsyn till de af sökandena andragna omständigheter och hvad i öfrigt angående sökandenas lefnadsförhållanden af kronofogden blifvit upplyst, tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har meddelat, att, sedan ämbetet, med anledning af den nådiga remissen, låtit hos vederbörande gode man väcka anspråk på den afidnes kvarlåtenskap såsom danaarf, gode mannen till ämbetet redovisat kvarlåtenskapen med ett belopp, hvilket efter afdrag af den advokatfiskalen tillkommande aktoratsprovision utgjorde 268 kronor 19 öre, som innestode i statskontoret; och har ämbetet, med hänsyn såväl till hvad i ärendet blifvit upplyst särskildt beträffande den afidnes afsikt att tillägga hustru Andersson all sin kvarlåtenskap som ock till sökandenas lefnadsförhållanden, hemställt, att den underdåniga ansökningen måtte bifallas.»

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel måtte till sökandenas förmån efterskänkas.

Statsutskottet, som ej haft något att emot denna Kungl. Maj:ts framställning erinra, hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må
af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 26 februari 1904.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.
